

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Suorituskyvyn ja vasteen merkityksen nostaminen strategialuonnoksessa on onnistunut uudistus. Se mahdollistaa lukijan paremman ymmärryksen varautumisesta ja sen tärkeydestä.

Kohta 1.1.

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintoja turvaavat viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoiminnan lisäksi myös valtio-omisteiset erityistehtävyhtiöt kuten Yleisradio.

Kohta 1.2 Kokonaisturvallisuuden keskeiset käsitteet

5. Varautuminen – Ennalta estävä työ on myös keskeinen osa varautumista ja onnistuessaan kaikkein kustannustehokkainta.

Kohta 1.3. Kyberturvallisuus ja fyysinen turvallisuus voitaisiin käsitellä yhdellä termillä, kyberfyysisellä turvallisuudella.

Kohta 1.3 “Huoltovarmuus on osa kokonaisturvallisuuden perustaa ja painottaa elinkeinoelämän ja yritysten varautumista.”

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Kohta 2.1. "Ennakointi ja luotettavan tiedon jakaminen mahdollistavat tehokkaamman suunnittelun ja...)

Kriisijohtaminen on suurelta osin viestinnällisten päätösten tekemistä. Informaatioympäristö on kriisitilanteissa myllerryksessä ja narratiivit kilpailevat keskenään. Kansalaisten pitää saada valtionjohdolta ja elintärkeitä toimintoja ylläpitäviltä organisaatioilta mahdollisimman luotettavaa tietoa ja mahdollisimman tasaisesti. Luotettava tieto pitää saada viranomaisilta jaettua kansalaisille mahdollisimman muuttumattomana, mutta samalla riippumattoman median analysoimana kaikissa oloissa.

"Häiriötilanteissa ja kriiseissä korostuu informaatioympäristön seuranta ja luotettavan ja tarkastetun tiedon jakaminen."

Kohta 2.4 Sisäinen turvallisuus

Epäsymmetriset hybridiuhkat asettavat aivan uudenlaisia vaatimuksia viranomaisten toiminnalle ja viranomaisten väliselle yhteistyölle.... Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia koordinaatioille ja tilanneymmärrykselle.

Hybridiuhkat asettavat näiden lisäksi erityisiä vaatimuksia viranomaisten viestinnälle ja sitä kautta median roolille erilaisten vaikeiden asiakokonaisuuksien tiivistämisessä ja ymmärrettäväksi tekemisessä.

Kohta 2.4. Yhteiskunnan on tarjottava kyky ennakkovaroittaa väestöä nopeasti nousevista uhista ja mullistuksista.

Kohta 2.5. Väestölle on taattava mahdollisuus seurata mediasta luotettavaa ja tarkastettua tietoa ja viranomaisen tiedotteet muuttumattomina.

Elintärkeiden toimintojen suojaamiseksi on tärkeää turvata välttämättömät

viestintäverkot- ja palvelut, tietojärjestelmät, digitaaliset palvelut ja tiedot sekä henkisen kriisinkestävyiden kannalta olennaiset toiminnot ja palvelut.

Henkisen huoltovarmuuden turvaaminen edellyttää niiden palveluiden ja toimintojen turvaamista, joilla varmistetaan kansalaisten henkinen kriisinkestävyys ja toipuminen. Ukrainan sodan oppi on

ollut, että kansalaiset eivät kestä sodan keskellä pelkästään viranomaisten viestintää, uutisia ja analyysia vaan valtion pitää kyetä tuottamaan myös lohtua ja viihdettä.

Kohta 2.7. Suomalaiset tarvitsevat luotettavaa viranomaisen viestintää ja mediaa henkisen kriisinkestävyyden ylläpitäjänä. Henkistä kriisinsietokykyä ylläpidetään myös kulttuurisisällöillä, lapsille ja nuorille suunnatuilla ohjelmilla ja tukemalla oppimista. Kriisiaikoina myös yhteisten kokemusten ja yhteisöllisyyden tarve korostuvat. Luotettavalle suomalaiselle medialle on taattava riittävän laaja yleisöpohja jo yhteiskunnan normaalioloissa, jotta sisällöt voivat tavoittaa väestön myös vaativissa oloissa. Laadukas suomalainen journalismi on yksi parhaista vastavoimista valeuutisille ja disinformaatiolle.

Median merkitys henkisen kriisinkestävyyden vahvistajana

korostuu jo normaaliaikana, jolloin pohja kansalaisten kriisinkestävyydelle ja median toimintakyvylle luodaan.

Luonnoksessa mainittujen yksilöiden keskinäisen sekä yhteiskunnallisen luottamuksen näkökulmasta erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että kaikille Suomessa, esimerkiksi varallisuudesta riippumatta, tarjotaan mahdollisuus laadukkaisiin mediapalveluihin, jotka tekevät näkyväksi erilaisia tapoja elää ja ajatella ympäri Suomen.

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Kohta 3.1 Tämä asettaa haasteita ennalta ehkäisylle, varautumiselle, vasteelle ja niiden johtamiselle.

Uhkien ja riskien arvioinnissa on syytä huomioida myös informaatiovaikuttaminen, joka lisääntyy kriisien aikana. Sen tunnistaminen ja torjuminen vaatii medialta vahvaa varautumista ja osaamista. Myös muunkielinen viestintä tulee huomioida disinformaation torjuntatyössä, jossa medialukutaidolla katsotaan olevan merkittävä rooli. Ylen palvelut eri kielillä, mukaan lukien selkokielellä, tukevat tätä tavoitetta.

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Vaste perustuu viranomaisten ja muiden lakisääteisiä varautumistehtäviä omaavien organisaatioiden tehtäviin ja normaaliolojen toimivaltuuksiin.

Kohta 4.3 "Päämääränä on lähtökohtaisesti uhkan poistaminen. Toimien tavoitteita voivat olla esimerkiksi väestön varoittaminen uhkan rajoittaminen, suuntaaminen, hidastaminen tai kuluttaminen."

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Valtiohallinnon ja elinkeinoelämän väliin mahtuu valtio-omisteisia, voittoa tavoittelemattomia osakeyhtiöitä, joista esimerkiksi Yleisradio Oy:llä on lakisääteinen varautumistehtävä.

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

2. Valtion ylimmän johdon tilannekuvan ylläpitäminen

Merkittävä osa valtion ylimmän johdon tilannekuvaa on viestinnän tilannekuva, jossa esimerkiksi oman viestinnän vaikutusta kansalaisten käyttäytymiseen ja asenteisiin seurataan. Journalistisen median ja tiedotusvälineiden rooli on korostuneessa roolissa. Toimittajat peilaavat kansalaisten tunteja sekä ohjeiden ja määräysten vaikutusta.

3. viestinnän toimivuus:

Viranomaisen tiedotukset ja poikkeusolojen viestintä tapahtuu tiedotusvälineiden kautta.

Suomessa viranomaisilla ei ole yhteistä kriisiportaalia kuten joissakin Pohjoismaissa on. Isoissa kriisitilanteissa ja poikkeusoloissa tiedotusvälineet kokoavat sekä tulkitsevat viranomaisten ohjeita ja määräyksiä kansalaisille.

7. Suomalaisten suojeleminen ja avustaminen

ulkomailla

Viranomaisten ohjeet tavoittavat ulkomailla olevat suomalaiset tehokkaasti kotimaisen, luotettavan ja monikanavaisen median avulla.

12. Vaalien toimeenpanon ja demokratian edellytysten turvaaminen:

Vaalien tulos julkistetaan tiedotusvälineiden kautta. Medialla on tärkeä rooli eheän ja oikean vaalituloksen oikea-aikaisessa julkistamisessa.

Vaalituloksen julkaisemiseen väestölle tarvitaan luotettava kotimainen tiedonvälitys median kautta.

13. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden

ylläpitäminen

Kotimainen, luotettava ja monikanavainen media välittää viranomaisten ohjeet ja määräykset kansalaisille tehokkaasti. Media myös syventää analyysillään luottamusta kansalaisten ja viranomaisten välillä. Näin viranomaisten antamien ohjeiden ja määräysten tehokin voi olla suurempi.

17. Väestön suojaaminen

Suomen alueella olevan väestön ja maan ulkopuolella olevien kansalaisten ennakkovaroittaminen säästää poikkeustilanteissa uhreja ja aineellisia vahinkoja. Varoittaminen tulee järjestää monimediaisesti ja tarvittaessa käyttää hyväksi mediaa ja tiedotusvälineitä.

Kohta 17: Väestöä on kyettävä varoittamaan ennakolta saapuvien uhkien ja mullistusten osalta. Ennakkovaroittaminen mahdollistaa myös tehokkaan omatoimisen varautumisen.

34. Viestintäverkkojen ja palveluiden saatavuuden, turvallisuuden ja toimintavarmuuden varmistaminen

Joukkoviestinnän ja erityisesti sen digitaalisten palveluiden kotimainen tuotanto on turvattava myös poikkeusoloissa.

Henkinen kriisinkestävyys

50. Kulttuuripalvelujen ylläpitäminen ja

kulttuuriomaisuuden suojele

51. Hengellisen toiminnan edellytysten

turvaaminen

Julkisen palvelun mediayhtiö Yle taltioi paljon erilaisia kulttuuripalveluita, hengellisiä tilaisuuksia, tapahtumia ja muita ohjelmia, jotka arkistoidaan kansakunnan muistiin ja käytetään tarvittaessa kriisitilanteessa henkisen kriisinkestävyyden tukemisessa ja kansakunnan yhtenäisyyden tukemisessa.

53. Viestintä

Luotettava kansallinen viestintä pitää sisällään myös journalistisen ja vapaan median.

Edellytys luotettavan tiedon tavoittavuudelle on se, että jokaisella Suomessa esimerkiksi varallisuuteen tai muihin ominaisuuksiin katsomatta on pääsy luotettaviin kotimaisiin mediasisältöihin. Tässä julkisen palvelun Yleisradiolla on keskeinen rooli esimerkiksi sen muusta mediasta poikkeavien lakisääteisten saavutettavuusvelvoitteiden vuoksi.

Luonnoksessa mainitaan informaatioympäristöjen eriytyminen sekä sosiaalisen median ja verkon keskusteluryhmien merkitys mielipiteenmuodostuksessa. Mainitut kehityskulut asettavat haasteita kansalliselle yhtenäisyydelle sekä tiedonvälitykselle sekä ns. normaalioloissa että kriisioloissa. On olennaista, että suomalaisessa yhteiskunnassa säilyy luotettu julkisen palvelun media, joka tavoittaa laajasti erilaisia ihmisiä esimerkiksi maksukykyyn tai mediankulutustottumuksiin katsomatta ja siten tuottaa yhteistä julkista tilaa, jossa eri tavoin asioista ajattelevat kansalaiset pystyvät käymään debattia yhdessä jaettujen faktojen pohjalta. Lisäksi Ylen julkinen palvelu tuottaa elämyksiä ja yhteisiä kokemuksia, jotka lujittavat kansakuntaa.

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

Normaaliaikana luotettava media välittää viranomaisten tiedotukset, ohjeet ja määräykset kansalaisille nopeasti ja monikanavaisesti niin kotimaassa kuin valtion rajojen ulkopuolellekin.

Kriisitilanteissa ja poikkeusoloissa luotettavan median merkitys kasvaa. Kokemukset esimerkiksi sota-alueilta ovat osoittaneet, että kansalaiset tarvitsevat poikkeusoloissa luotettavaa tietoa ja analyysia aiheista, jotka vaikuttavat heidän arkielämäänsä. Sosiaalisesta mediasta etsitään paljon tietoa kriisin alkuvaiheessa, mutta tilanteen pitkittyessä tietoa etsitään lähteistä, jotka ovat kansalaisten mielestä luotettavia.

Pitkittyneessä tilanteessa kansalaiset tarvitsevat uutisten ja analyysin lisäksi lohtua ja viihdettä, jotka tukevat heidän henkistä kriisinkestävyyttään. Median on myös rakennettava yleisösuhte ja luottamus normaaliaikana, sillä akuutin kriisin alkaessa luottamukseen perustuvaa yleisösuhdetta on myöhäistä alkaa rakentaa.

Launiainen Petri
Yleisradio Oy